

ELŐFIZETÉS.

HELYTREN ÉS VIDÉKEN:
 Egy évre ... 96 kor.
 Fél évre ... 48 kor.
 Egy negyed évre ... 24 kor.
 Egy hónapra ... 8 kor.

Nyitási költségek
 megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 807.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Staubor József.

Szombat, május 26.

Kapaszkodás a hatalomért.

Tisza István gróf kormányának távozásával természetesen előtérbe tolnak azok a politikai tényezők, akik éveken keresztül hiába sandítottak a hatalom bársonyszéke felé. Most valószínűleg elérik azt, ami után oly régen sóvárogva vágyakoztak, amelyért elszenveték a parlamentből való kidobás tragikomikus szerepét, amelyért hajlandók voltak a reakció fekete keztyűjét ledobva a nemzetközi szociálisták vörös kokárdáját a gomblyukukba tűzni. Amiért a nyáluk kicsordult s ami most feléjük küldi biztató mosolyát. Senki se irigyli tőlük azt a látszólagos kincset, amelyet a most távozó Tisza István igazi fejedelmi kézmozdulattal dobott el magától. Ok, a körömszakadásig kapaszkodók mindent feláldoznak a hatalomért, Tisza István pedig minden hatalmát feláldozza — az elveiért.

Valóban lehetetlenség kacagás nélkül szemlélni azt a komédiát, amelyet már évek óta végigjátszanak a hatalom pusztá gondolatától megitta-sult történetek. Amikor az elvek becsületes harcában alulmaradtak, az intrika alattomos fegyverét szögezték Tisza István — hátának. S midőn ezzel sem tudták elérni álmuk glóriás menyországát, levetették a politikai szemérem legutolsó ingét is és belekapaszkodtak a legnépszerűbb magyar főherceg daliás alakján feszülő tábornagyi uniformisba. Most már másodszor tolják előtérbe József főherceg személyét azok, akik mindent hajlandók odaadni a miniszteri hatalomért. Még a magyar alkotmányosságát is. József főhercegnek párttuságon felül álló ragyogó egyéniségét már másodszor akarják belerángatni a magyar politika zavaros vizébe. Először a nádorhelyettes választásnál csimpszakodtak erős karjába, csak hogy ellentétet szítsanak az uralkodó család és a kormány között, most pedig a miniszterelnökséget kínálják fel neki, mert azt remélik: ez az ötletük — mint a meséből tudjuk — a hatalom aranyparipájára penderíti őket.

Hihetetlenül hangzik s ha nem ismerenénk ezeket az urakat, azt mondanánk: nem igaz a szállongó hír. Mert hiszen képtelenség az, amit akarnak. Telhetetlen hatalomvágyukban elfelejtik, hogy a magyar alkotmány legerősebb várát: a miniszteri felelősséget aldozzák fel, amikor egy főherceg kormányelnöksége mellett agitálnak. A magyar törvények értelmében

a miniszterek hivatali tetteikért felelősségre vonhatók és vád alá helyezhetők. Tizennégy évvel ezelőtt a Szapáry—Dienes-féle vesztegetési affér idején az akkori miniszterelnököt, parlamenti bíróság elé is állították. (A tárgyalás felmentéssel végződött.) Ennek a törvénynek honlekegyenest ellenkezője az, amely kimondja, hogy az uralkodó család tagjai kívül állnak alkotmány- és büntetőjogi szempontból a magyar bíróságok hatáskörén és még csak meg sem idézhetők. Annál kevésbé vonhatók felelősségre parlamenti cselekedeteikért. Magyarországon még nem is volt rá eset, hogy főherceg politikai megbízashoz jutott volna. Ausztriában 1857-ben Rainer főherceg a reichsrat, 1861-ben pedig a Smerling-kormány elnöke lett.

Nálunk ez az első kísérlet, hogy az uralkodó család tagját beje akarják csábítani a politikai pártusák kellemetlen kipárolgásu mocsarába. Akik

erre a feladatra a maguk határtalan önzésétől sarkalva vállalkoztak, bizonyára csalódottan sompolyognak el a harctérről, mert József főherceg nem engedi meg, hogy az egész nemzet előtt bálványozott személyét politikai érvényesülés eszközéül használják fel.

Nekünk, akik Tisza Istvánban a magyar nemzeti politika megtestesülését látjuk, nemcsak jogunk, de hazafias kötelességünk örködni afölött, hogy Tisza Istvánnak a magyarság fanatikus szeretetétől áthatott örökségét ne használhassák fel a törtétek önző érdekeik kielégítésére.

Az óriás megmozdult, hatalmas alakja — a meggyőződés szobra — azonban nem tűnik el a feledés ködébe.

Kormányválság.

József főherceg a királynál.

Bécsből jelentik: József főherceg, akinek a király a magyar kormányválság megoldásánál fontos szerepet szán, ma szintén Bécsbe érkezett. A főherceg vonatának késése volt és hat óra helyett háromnegyed nyolc órakor érkezett meg. A főherceget a pályaudvaron automobil várta és a vasutól nyomban Badenbe ment.

A *Budapesti Tudósítónak* jelentik Badenből: A király a magyar politikusokon kívül József főherceget is fogadta.

Badenből jelentik: A magyar ellenzéki politikusok, akiket a király ma kihallgatáson fogadott, megjelentek József főhercegnél is audiencián, akivel hosszabb ideig tárgyaltak.

Bécsből jelentik: A kora délutáni órákban Bécs politikai köreiből meghatározott formában került forgalomba az a hír, hogy a magyar kormányválság megoldásánál József főherceg kombinálása a legkomolyabban lépett előtérbe. Az itteni politikai körökben úgy képzelik a megoldást, hogy angol mintára József főherceg állna a kabinet élére, de lenne mellette egy nygynevezett beszélő miniszter, akinek személyét Apponyi Albert grófban látják. A kihallgatásoknak, jó torrásból szerzett értesülések szerint, holnap és a jövő hét folyamán folytatása lesz, mert még több politikus meghallgatására kerül a sor. A mag-

hivottak sorában lesz újból Tisza István gróf, volt miniszterelnök is.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A Magyar Tudósító jelenti: József főherceg ma délután négy óra ötven perckor gyorsvonathoz csatolt udvari külön kocsiban Budapestre utazott. A gyorsvonat kilenc óra negyven perckor érkezett Budapestre. József főherceget kiszállásakor hatalmas éljenzéssel fogadták.

Pártvezérek audienciája.

Az ellenzék vezérei ma a kora reggeli órákban Badenbe való kiutazásuk előtt hosszabb megbeszéléseket folytattak Czernin Ottokár gróf külügyminiszterrel.

Bécsből jelentik: A király ma kezdte meg a válsággal kapcsolatosan a magyar államfértiak kihallgatását. A délelőtti folyamán elsőnek Szász Károly titkos tanácsost, a képviselőház ügyvezető alelnökét fogadta, aki ma reggel érkezett meg Bécsbe és automobilon egyenesen Badenbe hajtattott. Szász Károly tíz órakor jelent meg a király előtt, s kihallgatása hosszabb ideig tartott. Az első délutáni gyorsvonattal Szász Károly visszautazott Budapestre, a nélkül, hogy Bécsben időzött volna.

Szász Károly után, akit a király tíz órakor fogadott külön kihallgatáson, Andrássy Gyula gróf jelent meg az uralkodó előtt. Több, mint egy fél óráig maradt a felség dolgozó szobájában. A harmadik Apponyi Albert gróf volt, akivel a király szintén egy fél óra hosszát tanácskozott. Ezután Károlyi Mihály gróf, majd Zichy Aladár gróf és végül Khuen-Héderváry Károly gróf járultak őfelsége elé.

Andrássy Gyula gróf a Sacher-szállóban összegyűlt újságíróknak kijelentette, hogy a kihallgatásról semmit sem közölhet. A király megkérdezte véleményét, de döntés még nem várható. Közölte Andrássy Gyula gróf azt is, hogy a mai napot még Bécsben tölti, de ottmaradása nincsen semmiféle összefüggésben a politikával. Arra a kérdésre, vajon valószínűnek látja-e, hogy új meghívást fog kapni kihallgatásra, azt felelte, hogy ez lehetséges, de nem tudja.

Apponyi Albert gróf az újságíróknak audienciájáról azt mondta, hogy a kihallgatás informatív jellegű volt. A király megkérdezte az ellenzéki pártvezérek véleményét, hogy milyen feltételek mellett lennének készek a válság megoldásához hozzájárulni. Arra a megjegyzésre, hogy hír szerint József főherceg van a kombinációk előterében. Apponyi Albert gróf kijelentette, hogy nagyon kíváncsok volna, ha ez a kombináció a Nemzeti Munkapártnak tetszését megnyerné. Valószínűleg bűn volna a munkapárt részéről, ha ez a kombináció a parlamentben nem kapna meg a többséget. Végül még kijelentette, hogy a pártvezérek még ma visszatérnek Budapestre, ahol pártértekezletet fognak tartani, amelyen beszámolnak a tárgyalásokról.

Ófelsége előtt Apponyi Albert gróf ura Károlyi Mihály, Zichy Aladár és Khuen-Héderváry Károly grófok jelentek meg. Ófelsége behatóan informáltatta magát a helyzetről és mindegyik vezérnek alkalma volt álláspontját kifejteni. A kihallgatások délelőtt 12, fél-tizenegy és tizenegy órára voltak kitűzve, de azok elhúzódtak a délutáni órákig, mert a király a kihallgatások közben több magasrangú katonai személyiséggel is tárgyalt. Arz Arthur báró vezérkari főnök automobilja a délelőtt folyamán két ízben is megállott a királyi palota előtt és a vezérkari főnök mindkét alkalommal tíz-tíz percig időzött ófelségenél. Ezalatt a kihallgatások természetesen szüneteltek.

A Budapesti Tudósítónak jelentik Bécsből: Khuen-Héderváry Károly gróf kihallgatása után az újságíróknak kijelentette, hogy ófelsége a helyzetről és különösen a választójogi kérdéstről informáltatta magát. Elmondta azt is, hogy ő nem titkolta el, hogy

a munkapárt senki kedvéért nem hagyja el álláspontját.

Khuen gróf a nem tisztázott helyzetre való tekintettel azt hiszi, hogy a tárgyalások nem lesznek nagyon gyors lefolyásúak.

A Budapesti Tudósító jelenti: Josika Samu báró a főrendiház elnöke, aki nem jelenhetett meg a felség előtt, mert meghívóját későn kézbesítették ki, ma Bécsbe utazott és valószínűleg holnap jelenik meg a király előtt.

A Politikai Híradó jelentése szerint Justh Gyula pünkösdi hétfőjén tornyai birtokáról Budapestre utazik, hogy részt vehessen a politikai megbeszéléseken.

A Politikai Híradó jelenti: Batthyány Tivadar gróf ma Bécsbe utazott, ahol Károlyi Mihály gróffal és az ellenzék többi vezérével hosszabb tanácskozásokat folytatott.

Kombinációk.

Egy fővárosi estilap egy előkelő bécsi jól értesült forrásból a következő értesítést szerzte: A magyar kormányválság megoldásánál szem előtt tartják Berzeviczy Albert személyét. Berzeviczynek ófelségéhez történendő meghívása már tervbe van véve és bizonyos, hogy a legrövidebb időn belül meghívást fog kapni a királyhoz. Nagy a valószínűsége annak, hogy Berzeviczy Albert megbízást fog kapni a kabinet megalakítására, mert irányadó körökben úgy vélekednek, hogy Berzeviczy nagyon

könnyen megnyerheti a munkapárt támogatását. Az első kötelessége lenne természetesen az új kormányelnöknek, hogy hozzáfogjon a választójog reformjának megteremtéséhez.

Komoly forrásból nyert értesülések szerint Berzeviczy mellett az udvari körökben Josika Samu báró, a főrendiház elnökének személye is kombinációban van, mint egy alakítandó átmeneti kormány elnöke.

Politikai körökben híre jár, hogy az új kormány alakításával kapcsolatban a pénzügyi tárca betöltésénél az első helyen Wekerle Sándort emlegetik.

Budapestről jelentik: Skerletz Iván báró horvát bán ma Budapestre érkezett és ma délelőtt hosszabb ideig tanácskozott Tisza István gróf volt miniszterelnökkel.

A miniszterelnöki szék egyik legtöbbet emlegetett jelöltje Serényi Béla gróf, volt földművelésügyi miniszter, a kormány több tagjával szemben elfoglalt politikai álláspontja miatt mondott le, és vált ki a Nemzeti Munkapártból. Holnap most, hogy a király a pünkösdi ünnepek utáni napokban Zichy János gróffal és Návay Lajossal együtt Serényi Béla gróftól is meghallgatja.

Serényi Béla gróf egyik fővárosi lap munkatársának kijelentette, hogy a királytól még nem kapott meghívást, lehet, hogy fog kapni és lehet, hogy nem. Az ünnepeket birtokán tölti el és kedden, vagy szerdán visszatér. Lehet, hogy akkor már többet fog tudni.

Politikai körökben tegnap este elterjedt az a hír, hogy a válság megoldása körül Hazay Samu bárónak, a volt honvédelmi miniszternek is szerepe lesz. Hogy ez a szerep milyen természetű, arra nézve semmiféle pozitívum nincs, egyelőre csak annyit tudnak, hogy a királynál történt kihallgatások után Hazay Samu báró is Budapestre jön.

Budapestről jelentik: Návay Lajos titkos tanácsos Makóról ma délután Budapestre érkezett.

Mi lesz a munkapárttal?

Egyik budapesti estilap a munkapárt tegnap esti értekezletéről a következőket írja: A munkapártnak, alighanem végítzettsége volt a tegnapi pártértekezlet. És ha a munkapárt meg is marad, munkapártiak nagyon kevesen lesznek, míhelyt az új kormányt kinevezik. A tegnapi esti értekezleten, mintegy százhatvanen voltak jelen. Közülük hetvenen-nyolcvanan kültagok és főispánok voltak. A képviselők között azok vannak többségben, akik nem voltak ott az értekezleten. De vannak sokan a megjelenetek között, akik holnapután már nem lesznek jelen. Hiányoztak természetesen a katonai képviselők. Feltűnő volt, hogy kevés kivétellel távol maradtak a dunántúliak, akiket annak idején jórészt az általános választójog hirdetése mellett választottak meg. Általában nagyon sokan vannak a munkapártban hívei egy becsületes választójogi reformnak, akik azonban eddig megokolatlan oportunitizmusból hallgattak. Egészen bizonyos, hogy az új kormányt, ha az általános választójoggal jön, talán százhusz-százötven munkapárti képviselő fogja támogatni és Tisza István gróf, mint ellenzéki vezér aligha számíthat többre, mint ötven-hatvan legszemélyesebb hívére. A munkapárton és a munkapártiakon tehát aligha mulik a választójogi kormány többsége és parlamenti sorsa. Vannak munkapártiak, akik arra gondolnak, ha a király megtudja, hogy az ellenzéki vezérek mennyire nem akarnak szélesebb körű reformot, mint Tisza István gróf,

akkor újra a volt miniszterelnököt biz meg a kabinet alakításával

és ebben az esetben Tisza István gróffal az élén egy konzervatív koalíció alakulna. Ez

természetesen nem egyéb fantasztikus munkapárti álomnál. Bár kétségtelen, hogy az igazi demokratikus felfogást Károlyi Mihály gróf kivételével a ma kihallgatott ellenzéki vezérek sem képviselték a felség előtt. Így nem lehetetlen, hogy a király pártonkivüli, vagy parlamenten kívüli politikust biz meg a kabinet alakításával, aki az általános választójoggal jön és megpróbál a parlamentben többséget szerezni. Mindenesetre érdekes és a magyar politikai életben páratlan eset lesz, hogy bent a parlamentben alakul ki az új többség a demokratikus programjával. Ha pedig ez az új kormány a mai képviselőházban nem kapna többséget, úgy elrendelnék az új választásokat, az 1913 évi választójogi törvény alapján. Hogy kikből alakulhatna a választójogi többség ebben az irányban határozott kombinációk vannak forgalomban. Akarják igazán a demokratikus reformot a munkapártban százötvenen, az ellenzékben hatvanan, a pártonkivüliekben huszan ez összesen 230 képviselő. Figyelembe kell emellett venni, hogy a szászok és a nemzetiségi képviselők sem fognak átmenni az ellenzékbe. Lehet tehát szó arról, hogy igazán demokrata politikust biz meg a király a kormány alakításával. A disszidensek, akik 1913-ban a választójog miatt léptek ki a munkapártból és akiknek Székely Ferenc a vezérük és vele külön csoportot alkottak, természetesen szintén támogatnának minden demokratikus alkotást, sőt két vezérük Návay Lajos és Székely Ferenc valószínűleg helyet kérné és kapna az új kormányban.

Az első kilépés.

Budapestről telefonálta tudósítónk: A munkapárt tegnap este hozott határozatára elsőnek Lukács György valóságos belső titkos tanácsos, a békésgyulai kerület országgyűlési képviselője jelentette be ellentétes állásfoglalását. Lukács György a mai napon Khuen-Héderváry Károly grófnak, a munkapárt elnökének a következő levelet írta:

Nagyméltóságú pártelnök ur! A Nemzeti Munkapárt tegnap este határozatot hozott, amellyel pártkérdéssé tette a választójog tekintetében való állásfoglalást. Nevezetesen a párt tagjaira kötelezőnek jelentette ki a párt vezére által körvonalazott választójogi program támogatását. Ez a program a demokratikus továbbfejlesztés tekintetében némi haladást jelent ugyan az 1913. évi választójogi törvényvel szemben, de korántsem annyit, amennyit a kor szelleme és a nemzet jól felfogott érdeke által követelt demokratikus irány a világháború folyamán gyökeresen megváltozott viszonyok között még fokozottabb mértékben megkövetel. Sohasem csináltam titkot belőle, hogy engem az 1913. évi választójogi reform nem elégitett ki. Akkoriban, a törvényjavaslat tárgyalásakor a parlament nyílt ülésén fejtettem ki jelentékenyen messzebb menő választójogi álláspontomat. Ez a körülmény azonban nem érintette a pártban való maradást, mert akkor sem maga a párt, sem pedig a pártvezér nem tekintette pártkérdésnek a választójogi állásfoglalást. Most, hogy a pártnak számos tagja a kormány javaslatának több lényeges pontjával szemben állást foglalt, a világháború tapasztalatai sem nekem, de azt hiszem senki másnak nem szolgáltatott alapot arra, hogy a háború előtt elfoglalt választójogi álláspontját konzervatív irányban revidálja. Ezt úgy gondolom, felesleges is fejtegetnem. Ilyen helyzetben kénytelen vagyok a tegnapi pártáthározatnak következményeit magamra levonni és minthogy mindig következetesen vallott, soha nem titkolt meggyőződésemet áldozatul hoznom lehetetlen, kénytelen vagyok a Nemzeti Munkapártból kilépni annál is inkább, mert azoknak a nagyszabású és az éles körű népjóléti, különösen népegészségügyi reformoknak megvalósítását, amelyekkel a világháborút végig küzdött és végig szenvedett népmillióknak tartozunk, legjobban a parlament magasabb demokratizálásával látom biztosítottak. Fogadja nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánítását. Budapest, 1917. május 25. Lukács Gy.

„Tudja a munkapárt, hogy van feltámadás.“

(Khen-Héderváry az audienciáról.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Khen-Héderváry Károly gróf kihallgatása után a következőket mondta munkatársunknak: Aki ismeri álláspontomat és felfogásomat az könnyen kitalálhatja mit mondtam az uralkodónak. Mindenekelőtt hangsúlyoznom kell, hogy a munkapárt és annak jövője felett véleményem határozott és tiszta. Azt hiszem, hogy az ellenzék a munkapárttal épp úgy megjárja, mint az entente a monarchiával. Az entente azt hitte, hogy a monarchia az első alkalommal, az első csapásra darabokra fog válni. Ez azonban nem történt meg.

A monarchia egységesebbnek és erősebbnek mutatkozott, mint azt bárki is gondolta volna. Ugyanezt mondhatjuk a munkapártról is. Jól ismerem ezt a pártot, ott voltam a bölcshőjénél, tudom, hogy tagjait nem kényszerítették rá a kerületekre, hanem ezek a választókerületekből győztesen jöttek ki. Olyan elvek alapján áll, amelyekről semmiféle személyes kérdések által nem hagyja magát eltéríteni. Ez kizárja annak lehetőségét, hogy a párt egy olyan koncentrációs kabinetet támogasson, amely nem teszi lehetővé a tegnapi elfogadott párttárgyalásokat. Ha egy olyan párt jönne, amely nem osztja a mi felfogásunkat, akkor a munkapárt büszkén átsétálna az ellenzékbe. Annál nagyobb örömmel és bizalommal tehetné ezt, mert a párt jól tudja, hogy

van egy feltámadás. Várhatunk, amíg időnk újra visszajön.

Kihallgatásomról csak annyit mondhatok, hogy a király fejtegetéseimet barátságosan végig hallgatta. Is itt megismételhetem azt, amit már mondtam, hogy a mai kihallgatások véleményem szerint csak informatív jelleggel bírnak és azok aligha vezetnek döntő elhatározáshoz. A király hallani akarta, hogy mit tudnak mondani neki a helyzetről és azt a meggyőződést nyertem, hogy döntés még semmiféle irányban nem történt. Valószínű, hogy őfelsége még más személyeket is ki fog hall-

gatni, sőt talán azokat is megegyeszer, akik ma is már megjelentek előtte. A válság gyors megoldása nagyon valószínűtlen. Őfelsége mindenestre a legjobb akarattól van elterelve és el akarja találni azt a megoldást, ami a leghelyesebb és a legjobb.

Bécsből jelentik: A Neue Freie Presse munkatársa Apponyi Albert gróffal kihallgatása után beszélgetést folytatott, amelynek során a gróf a következőket mondotta őfelségénél történt audienciájáról: Kihallgatásomnak informatív jellege van csak, nemkülönben a többi meghívott politikusok kihallgatásának is. Az audienciáknak az a célja, hogy őfelségét tájékoztassuk, hogy milyen feltételek mellett hajlandók a parlamentari tényezők a kibontakozásban való részvételt vállalni. Ezt a tájékoztatást megkapta az uralkodó. Eddig még nem designált senkit sem a király, de véleményem szerint a válság nem tarthat hosszú ideig. Azt, hogy a kihallgatásoknak lesz-e folytatásuk, természetesen nem tudhatjuk. József főherceg esetleges megbízatásáról csak azt mondhatom, hogy ha őfelsége őt mint designált miniszterelnököt küldené, feltétlenül sikere lenne.

Végül megemlítette Apponyi, hogy őfelségénél, mint minden egyes dologban, modern fölfogást tapasztalt és hozzátevé, hogy őfelségével való beszélgetése után a legjobb benyomásokkal távozott.

Szász Károly, a képviselőház alelnöke, kihallgatása után elmondotta a tudósítónak, hogy őfelsége szívélyesen kezelt fogott vele, teljes közvetlenséggel és magyar nyelven beszélgetett, nyelvünket őfelsége kitűnően bírja. A király iróasztalánál ült, Szász Károly egy fotelben foglalt helyet. Őfelsége sok kérdést tett föl, amelyekből kiderült, hogy minden eseményről a legpontosabban van tájékozva. Szász Károly szintén a legjobb benyomásokkal távozott őfelsége szobájából. Az audiencia után visszautazott Budapestre.

Kormányváltások a háború alatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A világháború kitörése óta az európai államokban, de az Océánon túl is számos kormányváltás történt.

Az első kormánybukás Franciaországban következett be. Előbb le kellett mondania Delcassé külügyminiszternek, az entente-háború lelkének és főmozgatójának, majd utána az egész Viviani-kormány. Az utána jövő Briand-kormány sem sokáig állhatta azonban meg a helyét s csakhamar átengedte a kormányt Ribotnak, aki ma is miniszterelnök Franciaországban.

Angliában is elsőnek a háború mefisztoja: lord Grey külügyminiszter bukott meg, az entente szervezője és irányítója. Az ő helyét Lloyd George vette át. Nemsokára távozott az egész Asquith-kormány és Lloyd George lett a kabinet elnöke azzal a programmal, hogy új lökést adjon az egész világháborúnak.

Az olasz Salandra kormányának, amely elárulta szövetségeseit, szintén nem adott a háború hosszú életet. Az olasz hadüzenet első évfordulóján már távoznia kellett. Utódja Boselli lett, de Sonnino megmaradt külügyminiszternek.

Hogy Oroszországban hány kormányváltás volt a háború alatt, azt felsorolni nem lehet. Egyik kormány szinte hónapról-hónapra követte egymást. Szasonov külügyminiszter és Szuchomlinov hadügyminiszter botrányos bukása után majd az egész Goremkyn kormány távozásával Trepov, Stürmer, Galyein kabinetjei roppantak össze a világháború su-

lya alatt, mignem az orosz forradalom magát a cárt is elseperte. De már a forradalomban is volt kormányválság: Miljukov bukása.

Főttos változás állott be a háború alatt az Egyesült-Államok kabinetjében is, ahol a korrektil semleges Bryan külügyminisztert az entente-barát Lansing váltotta fel.

Portugáliában, Szerbiában és Romániában nem volt kormányváltás a háború alatt.

Görögországban korszakos jelentőségű kormányválság ütött ki, amidőn a nagy energiájú Konstantin görög király Venizeloszt, aki az országot háborúba akarta rántani s az angolokat és franciákat behívta az országba, menesztette és helyébe Zaimiszt nevezte ki. A szerencsétlen országban azóta egymást érik a kabinetválságok.

Spanyolországban három évig vezette a kormányt Romanonez, mignem entente-barát politikája miatt nemrégien mennie kellett. Svédországban az entente-párt és az angolbarát szocialisták támadásai miatt a szigorúan semleges és a német-barát Hammerskjöld-kormánynak le kellett mondania s utána Schwartz miniszterelnök állott az ország élére.

Szövetségeseinknél egyáltalában nem volt kormányváltás, ami bizonyítja a népek harmoniáját a kormánnyal. A külügyi tárca azonban gazdát cserélt. A német birodalomban Jagow külügyi államtitkár mondott le és helyét Zimmermann foglalta el. A monarchiában előbb Berchtold gróf, majd Cernin Ottokár gróf lett a külügyminiszter. Ausztriában az első kormánykrisist Adler Frigyes golyója idézte elő Stürghk gróf megölésével. Előbb Körber lett a miniszterelnök, majd néhány napig Spitzmüller, mignem Ciam-Martineznek sikerült szilárd kabinetet alakítania.

A magyar kormány kebelében a háború alatt még csak az egyes tárcákban sem történt változás. Csupán a viszonyok kényszerítő körülményei között mondott le a külföldön internált Pejachevich Tivadar horvát miniszter és nemrégiben vált ki, magasabb meghívásra a kabinetből Hazai Samu báró honvédelmi miniszter.

Törökországban a nagyvezér személyében történt változás a háború alatt, míg Bulgáriában a kabinet tagjai ma is ugyanazok, mint a háború kitörésekor.

Harmincezer korona büntetéspénz négy hónap alatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város kihágási bírója, Grunáz László dr. súlyos gondokkal megrakodva méregeti nap-nap után az utat lakásától a hivatalig és vissza, mintha minden lépésénél önmagára vigyázna, nehogy valami olyasmit kövessen el, amit a háborús rendeletek özöne közben mint kihágási bírónak észre kellene vennie és elkerülhetetlenül megbüntetnie.

Ez a komoly aggodás nagyon is érthető nála. Ma reggel ugyanis azzal a kijelentéssel szórakoztatta reggeli sétáló társát, hogy nincs ma a városban egyetlen polgár sem, aki a háborús élelmiszeri és egyéb rendeletek ellen, melyeknél a két hónapig terjedhető elzárás az illő jutalom, ne vétett volna s akik eddig élje nem kerültek, azok ezt csak a véletlen szerencsének köszönhetik.

Az igazság, amikor elröppent ajakáról, nyomában ott volt azonnal a hozzá intézett kérdésre egy élénk tiltakozó kacagás, mely azt jelentette, hogy ő az az egyetlen, akit nem a szerencse, hanem az az ok kimélt meg a rajtavesztéstől, hogy a kihágási bíró vele szemben igen elnéző.

Ő tudja, ismeri, a rendeleteket tudja, mit szabad tennie, vennie, ennie, de hogy a lakosság mennyire nincs tisztában, vagy ha tisztában van is, mennyire nem tartja be azt, hogy miképpen kell élnie a vérzivataros időkben, ezekben az élelmiszeri gyönyörökkel megtűzdelt világban, arról legjobb bizonyosságot a kihágási bíróság büntetési lajstroma tudna adni.

Se szeri se száma a bűnöknek. Büntetés büntetés ér s ugyszólván majdnem valamennyi élelmiszer hamisítás, ártullopás, zár alá vett cikkek árusítása, szóval midazok a szép cselekedetek, melyeket a háború szült s amelyek ragályosabbak a diftériánál.

Mig boldog békeidőben, amikor csak a társadalom kiválasztottjai részére küldötték a kihágási bíróság meghívóit a büntetéspénz egy évben, ha jól ment az üzlet 6—7000 koronát tett ki, addig ma, a világeletemben örökké nevezetes 1917. év első felében már 30.000, mond harmincezer koronát szedtek be a legválogatottabb polgároktól kihágási bírság pénzekben. Hogy ez a lendület nem vall a közérkölos javulására, az bizonyos. De hát nem is esoda, hisz ha az ember kilép az ágyból, már az első lépésnél beleütközhet egy-egy tilalmi rendeletbe.

A vigasztaló a szegény kihágási bíró helyzetében csak az, hogy most már az egyszerűsítés törvényes alapján a terhelteket telefonon is megidézhethi magához s így nincs kitéve annak a veszélynek, hogy egy-egy percet el kelljen vesztetnie kihágási tárgyalás és büntetés kirovása nélkül.

Nem érdektelen az a megjegyzése, hogy a háború első évében, amikor még az embereket kevesebb rendelet kötötte guzuba, a büntetési esetek leszállottak a békeidők büntetési eseteinek a felére s csak később, különösen most, ebben az évben indult virágzásnak a kihágási bíróság nagyon is keresetté és látogatottá vált büntetési üzlete.

József főherceg nem lehet miniszterelnök.

Erkezett reggel 2 órakor.

Budapest. A munkapártban igen élénk volt ma este az élet. Tisza István gróf, volt miniszterelnököt a párt tagjai zajos óvációban részestették, azután a mai nap eseményeiről tanácskoztak. Egy csoport annak a véleményének adott kifejezést, hogy a pártnak vissza kell utasítani mindenféle koalícióban való részvétel tervét. A pártnak nincsen szüksége arra, hogy az úgynevezett személyes garanciák által befolyást gyakoroljon a politikai eseményekre. Meg kell óvni a pártnak a kritika szabadságát. Azonban minden kormány számíthat arra, hogy a munkapárt minden eszközzel rendelkezésére bocsát, amely a háború győzelme befejezéséhez szükséges, a párt azonban semmiféle kötelékkel nem akarja magát megkötöztetni a kritika szabadságában. Ha ez új kormány csakis a háborús szükségletekre szorítkozik, akkor a munkapárt semmiféle ellenállást nem fog kifejezni, ha azonban olyan választójjal jönne, amely tulmegy azokon a határokon, amelyek a párt a tegnapi értekezleten megállapított és amely által a nemzeti lét veszélyeztetését látja, ebben az esetben nyomban megkezdí az ellenmüködést.

Beszélték arról a hírről is, amely József főherceg politikai missziójával áll kapcsolatban.

Valószínűtlenné és lehetetlennek tartják a főherceg megbízatását kabineti alakításra.

A parlamentarizmus, az alkotmány demokráciája és a dinasztia érdeke komoly aggodalomra adna okot. Különösen a miniszteri felelősségre utaltak, amely bizonyos mértékben áll azokkal a törvényes intézkedésekkel, amelyek a királyi családra vonatkoznak. Utaltak arra is, hogy az ellenzék az a lépés veszélyeztet a főhercegnek előterbe való lépését, hogy

fedezőket keressen a mindenki által szeretett főherceg személye mögött. Már ebből is kitűnik, hogy a kabinet alakításra való megbízás nem áll a király és a nemzet között szükséges harmonikus viszony érdekében.

Mint értesülünk, Teleszky János az új kormány alakulásában nem szándékozik részt venni. A legközelebbi programja, hogy állásától való felmentése után bevonul katonának, miután felmentési jogcime megszűnik. Jarkovich Béla szintén be van sorozva.

Az ellenzéki pártkörökben ma este egészen kihalt volt az élet, mert nem voltak bizonyosak abban, hogy a pártvezérek mikor érkeznek haza Bécsből és a vezérek csakugyan Bécsben maradtak, kivéve Khuen-Héderváry Gérolly grófot, aki ma este visszautazott és Apponyi Albert grófot, aki Eberhardia utazott, hogy a pünkösdi ünnepeket ott töltsék. Ellenzéki pártkörökben nagyon helyesnek tartják ezt a kombinációt, amely József főherceggel áll kapcsolatban és az a nézet támaszt ki, hogy semmiféle alkotmányjogi szabályok nem lehetnek, miután a miniszteri felelősséget a törvény szerint csak a törvénybíró miniszterekre lehet kiterjeszteni. Azt mondják, hogy a főhercegnek ezt a feladatot, amely esetleg végső lehet, minden irányban tisztázni kell. A főherceg személye minden esetre garanciát nyújt arra, hogy a pártoknak és öröknek konzervatívja létrejöhet. Biztosra veszik, hogy a főhercegnek a háború megoldásánál szerepe lesz és ezt a felfogást kapcsolatba hozzák azokkal, hogy a király kihallgatása után a főherceg is fogadta Badenben a pártok vezéreit. A főherceg az esti gyorsvonattal Budapestre utazott, hogy itt is érintkezésbe lépjen a politikussokkal.

Nem tudták áttörni az olaszok vonalainkat.

Budapest, május 25. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti és délkeleti hadszíntér:
Változatlan.

Olasz hadszíntér:

Az olaszoknak az Isonzó-árvonal ellen intézett hatalmas rohama tegnap ismét rendkívül elkeseredett küzdelmek eredménye lett. **Védősapataink diadalmasan megállták helyüket, állásainkat kivétel nélkül megtartottuk.** A támadó olasz hadseregek északi szárnyát ismét a Vodice magaslatok és a Monte-Santó ellen hajszolták előre. Különösen bős és makacs harc tombolt a 652. számú magaslat birtokáért, Vodicétől délre. E magaslatot az olaszok az esti órákban megsejpték, éjszaka azonban vitéz csapataink órák hosszat tartó közelharcban **visszahódították.** Ugyitt, mint a Monte-Santón százzszámra hagyott, vissza hullákat a hátráló ellenség. A Karszt fensik ismét nagyszabású áttörési kísérlet színhelye volt. Az olaszok kíméletlenül vetették tömegeiket elsáncolt állásaink ellen, amelyek az előkészítő tűzléstől sokat szenvedtek ugyan, mögöttük azonban rendületlenül és hidegvérrel fogadta védőseregünk az ellenséget. Egész napon át az éj folyamán is több ízben folyt a viaskodás állásaink birtokáért. A Fajti Hriben Kosztankovicánál és innen délre le egészen a tengerig az ellenség erőfeszítése hiábavaló maradt, **sehol sem tudott áttörni.** A nap sikerében a gyalogság és a tüzérség egyaránt osztozottak. **Május 23-án 130 olasz tisztet és 4600 főnyi legénységet**

ejtettünk foglyul. Számuk tegnap jelentékenyen növekedett. **A vezérkar 33-éke.**

Osszeomlott francia támadások.

Berlin, május 25. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Rupprecht bajai trónörökös hadcsaportja:

A Wytschata szakaszon és Armenierestől északkeletre erős tüzhátás után előretörő angol felderítő osztagokat közelharcban visszavertük. Az Artois árvonalon a tüzelés este, kivált Lensből északnyugatra és Büllecourt-nál fokozódott. Lensnél angol erők legelől levő árkunkba nyomultak, ahonnan ellentámadásunkkal elűztük. Egy korlátolt területen még folyik a harc. Büllecourt-tól északnyugatra több angol század előretörése állásunk előtt megghiusult.

A német trónörökös hadcsaportja:

Craomellétől északra és a Corbemy-pontanenti országúttól nyugatra a franciáknak este élénk tüzelés után indított részleges támadásai vesztepségteljesen összeomlottak. A Champagne nyugati részén a tüzérség harci tevékenysége erősbödött.

Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadcsaportja:

Lényeges esemény nem történt. Az ellenség tegnapi napon tíz repülőgépet veszített, amelyeket légi harcban és védőágyuinkkal szedtünk le.

Keleti és a macedon hadszíntér:

A helyzet változatlan. — **Ludendorff,** első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Apa, aki keresi hősi halott fia — gyilkosait.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megható és könnyet parancsoló az az apai buzgalom, amely Regényi Lajos szabadkai nagybirtokos fáradozik, hogy felderítse minden részletét, hogy halt meg egyetlen fia, Regényi Gábor dr. főispáni titkár. Regényi Gábor a kupinová mocsarak közt szerb fogságba került s a szerbek öt huszártársaival együtt minden hadijog ellenére agyonlőtték. Az apa felkutatta a sírt. Megállapította, hogy a szerbek milyen kegyetlenül bántak az elfogott magyar huszárokkal. A kupinová sirban összekötözve feküdtek a hullák, felül, hogy előbb szíjjal összekötözték, aztán lőtték agyon foglyaikat a szerbek. Mióta fiát eltemette Regényi Lajos, azóta abban fáradozik, hogy kiderítse, kik voltak a magyar huszárok gyilkosai. Megállapította azt is, hogy a kupinová harcokban a szerb Sumadia és Duna divízió vett részt. Nemrégiben megtudta, hogy e két szerb divízióból sebesült foglyokat ápolnak Baján. Felkereste ezeket. Minthogy Regényi jól tud szerbül, a foglyok vele szemben bizalmasabbak voltak. Csakhamar jelentkeztek is, akik ott voltak a kupinová-zsaniai harcokban.

— Mi fogtuk el a magyar huszárokat — mesélték. Mi voltunk vagy 15000-en, 6 lehetnek hetvenen. Beszorítottuk őket a mocsárba, úgy, hogy mozdulni sem tudtak. Aztán elvettük fegyvereiket, szalmát raktunk a lovak lábai alá s mi segítettük őket ki a mocsárból.

— Mit csináltak a foglyokkal?

— Hátra küldtük őket Szerbia belsejébe, — felelték s megmondták az ezredük számát, ezredeseik, tisztjeik nevét.

Csak akkor rémültek el, amikor Regényi megmondta, hogy a foglyokat összekötözték és kivégezték.

A szerb katonák erre összesugtak s ugyan csak szidták azokat, akiknek eljárt a szájuk.

Regényi Lajos a kapott adatok alapján részben Zomborban a kórházban, részben másutt megtalálta azokat a tiszteket, akiket a bajai foglyok megneveztek. Név, ezredszám, minden adat csodálatosan összevágott. A huszárok elfogatásáról is tudtak a tisztek. Mikor azonban Regényi Lajos megmondta, hogy tudja, milyen sorsra jutottak a magyar vitézek, a szerb tisztek indignálódva felelték:

— Ezt csak a szerb hadsereg ellenségei mondják.

Regényi Lajos a birtokába jutott adatokat tudomására hozta a Miltár-kommandónak, amely vizsgálatot indít, hogy ki a bűnös a foglyok legyilkolásának barbár büntetteiben. Ezek aztán megkapják megérdemelt büntetésüket.

EGYESULETI ÉLET.

* **A Kélosey Egyesületnek** folyó hó 26-ára összehívott választmányi ülése az ugyanazon időre kitűzött iskolászéki ülésre való tekintettel folyó hó 30-án, szerdán délután 5 órakor fog megtartatni. Az elnökség.

Királyi rendeletek. Bécsből jelentik: Öfelsége elrendelte, hogy a harmadik gyaloghadosztályt „Havasi gyopár” hadosztálynak nevezzék. Rohm Alfréd lovassági tábornagyot kinevezte a hadügyminiszter helyettesévé.

Kitüntetések. A hadseregparancsnokság az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül **Neff János, Kenéz Sándor, Balaton József és Löwy József** zászlósoknak és **Liffa András** hadnagynak a 2. honvéd gyalogezredben a 2. osztályú ezüst vitézségi érmét adományozta.

Baross Ferenc dr. temetése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Aradvármegye nagy halottját, Baross Ferenc dr. főispánt ma délután 3 órakor kísérték ki utolsó útjára. A temetési gyászszerbartást a vármegyeház előtt az Andrássy-téren tartotta meg Monay Ferenc dr. plébános, nagy papi segédlettel. Az egész széles tér gyászoló tömegtől feketélt, ott voltak a kiterjedt rokonság, Arad város társadalmi kitűnőségei, a megyei törvényhatósági bizottsági tagok, a vármegye egész tisztikara és a járási és községi tisztviselők. A községi és körjegyzőkön kívül a községeket minden aradmegyei bíró képviselte, mielőtt a koporsót a vármegyeház nagyterméből levitték volna egy szerény, kedves koszorú érkezett, ezzel a fölírással; „Feledhetetlen főispánjának, Szentleányfalu község.” Ez a szinmagyar falu vette ki legméltóbb részét a gyászból egyébként is. Szentleányfalu küldött tegnap elsőnek egy székér akácvirágot, az ő példáját követték mára a többi községek és így történt, hogy a vármegyeháza egész feketébe borult épülete és előtte a térség má is édes akácillattal volt elárasztva. De a melegben hamarosan elbágyadt az akácok zöld levele és fehér virága és a gyászszerbartás végeztével már a tömjénfüst tömör illata dominált az édes akácillat fölött.

Ma is igen sokan keresték fel a vármegyeházán felállított ravatalt, hogy egy imával vegyenek bucsut Baross Ferencről.

A ravatal mellé kitett ívet a többek között a következők írták alá: Meiszner Ernő, az aradi esendőrszárnyparancsnokság tisztikara nevében Takácsy Dezső főhadnagy, az aradi zsidó hitközség nevében Nemes Zsigmond, Vaja Antal dr., Vaja Béla dr., Pozsgay István dr., Bódy Bódog, Vásárhelyi Miklós dr., Guta József az állami felső leányiskola nevében, Kádas Kálmán és neje, Gyulányi Rezső, Verzár István, Embey Iván, Berzsenyi Béla, Seress Ferenc, Mairovitz Emil főhadnagy, Kemény Szilárd, Ring Géza, Sóos Jenő, Odor Béla, Purgly Miklós, Vécsey ezredes, Aradvármegye és Arad szabad királyi város tanfelügyelői hivatala és a vármegye tanítósága nevében Kehrer Károly királyi tanfelügyelő, Popa György dr., az aradi királyi járásbíró nevében Kovács József járásbíró.

A temetésen a gyászoló család soraiban ott voltak özvegy dr. Baross Ferencné, Baross Lajos dr. és neje, Baross Zsigmond és neje, özvegy báró Andrássy Károlyné, Baross Boriska, Vásárhelyi Ada, Almay Olivér, Vásárhelyi Dezső és neje, Vásárhelyi József és neje, Purgly Emil, Breda Viktor gróf, Vásárhelyi Sándor, Tömör Kálmán és mások.

A temetésen megjelentek: Pap I. János görög keleti román püspök, Frint Lajos evangélikus lelkész, Vágvolgyi Lajos dr. főrabbi, Arad város tanácsa és törvényhatósága Kintzig János főispán és Varjassy Lajos polgármester vezetésével, Kisjolsvai Szabó Zoltán ezredes, Monzer Ferenc ezredes, Schreiter József lovag ezredes, Majos dr. főörzsorvos, Hödl őrnagy, Schweiger Miksa főhadnagy, az őrszázalaj parancsnoka, Fábry Sándor dr., Just Ferenc és Koromzay Frigyes vezetésével a közlekedési vállalatok, Csernovits Diodor dr. miniszteri tanácsos vezetésével a jószágigazgatóság, Schartner Sándor dr. törvényszéki elnök vezetésével a törvényszék, Kovács József járásbíró vezetésével a járásbíró, Eekensberger Károly ügyész vezetésével az ügyészség, Embey Iván királyi tanácsos vezetésével a pénzügyigazgatóság, Kemény Bertalan műszaki főtanácsos ve-

zetésével az állami építészeti hivatal, Kehrer Károly tanfelügyelő vezetésével a vármegye és a város tanfelügyelősége, Nemes Zsigmond dr. vezetésével az izraelita hitközség, Zimmermann Károly dr. igazgató és Löwinger Miksa dr. főorvos vezetésével a vármegyei közpórházi Burián János főigazgató vezetésével a főgimnázium, Jancsovics Ferenc igazgató vezetésével a királyi főreál és Guta József igazgató vezetésével a felsőbb leányiskola küldöttségei, továbbá az összes aradi pénzügyhatóságok igazgatói, elnökeik vezetésével, a kereskedelmi és ipari érdekeltségek képviselői, számos egyesület népes küldöttséggel képviseltette magát.

Aradvármegye mélyszégy gyászában osztozik a testvér törvényhatóság Csanádvármegye is, amelyet Návay Tamás, nyugalmazott főispán és Urbán Péter báró, törvényhatósági bizottsági tag képviseltek. A gyászoló közönség igen tekintélyes részét azonban a vármegye valamennyi községének küldöttei, a jegyzők, Baross Ferenc dr. főispánnak legkedvesebb munkatársai és az egyszerű falusi nép, az elhunyt melegsívű főispán gondoskodásának állandó és kedves tárgya alkották. Arad város minden társadalmi rétege, ugyancsak nagy számmal jelent meg, hogy tiszteletének és őszinte részvételének adóját lerójjá Arad vármegye kiváló vezetőjének koporsójánál. Több ezer főre rugó tömeg állta körül a gyászszerbartás helyét és megilletődéssel vett bucsut az utolsó útjára induló felejthetetlen emlékü főispántól.

— Pontban három órakor vette kezdetét a temetési gyászszerbartás. A vármegyeháza nagyterméből hat diszbe öltözött hajdu hozta le vállán a diszes ére koporsót, mellettük két alabárdos haladt, további hat feketébe öltözött hajdu pedig gyertyákkal és kandeláberekkel kísérte a koporsóvivőket. Közvetlenül a koporsó mögött a vármegye tisztikara haladt, Dálnoki-Nagy Lajos alispán vezetésével a központi és járási tisztviselők, valamint a községi és körjegyzők menete. Az Andrássy-téren a hajduk ravatalra helyezték a koporsót, jobbról a ravatal mellett a kiterjedt és előkelő család képviselői állottak, tőlük balra helyezkedett el az alispán vezette menet, a ravatal előtt pedig már félkörben felállott a fehér karinges hét pap és Monay Ferenc dr. plébános megkezdte a gyászszerbartást. A csendes litánia után gyönyörű halotti imát mondott, újólal beszélt a koporsót, ezzel az egyházi funkció véget is ért és Dálnoki-Nagy Lajos alispán jött egy léppel előbbre a gyászoló közönségből, hogy megtartsa a gyászbeszédet. Mindenkinél csaknem egy fejjel volt kisebb az alispán gracilis és törekeny alakja, most még megropannotta a mélyen átértett gyász és részvét, a hangja fátyolosan csengett és helyenként csaknem könyekbe fulva mondotta el a következő gyönyörű beszédet.

— Csak pár szóval bucsuzom tőled felejthetetlen főispánunk, felejthetetlen barátunk; mert még haló poraidban sem akarom érinteni a te puritán érzékenységedet s tudom, hogy nem a szavaknak, a tetteknek voltál embere s kerülteél, elhárítottál magadtól mindent, a mi érdemeid, egyéni értéked kiemelésére irányult.

— Könyeink között a rövid szavak egyszerűsége fejezze ki hát: hogy tiszteltünk, szeretettünk, siratunk; mert hü voltál, jó voltál, férfi és igaz.

— Hogy az emberi nagyravágyás, egyéni hiúság hétköznapi gyengéit nem ismerve, tevékenységedbe, közéletmunkásságodba fölemejtél, a szó kiemelés batorságával vitted be

mindig hajthatlan meggyőződésed erejét, férfi lelked teljes energiáját, szived minden jószágát s zárkóztottan fenkölt tisztaságát. S hogy a mai válságos időben, midőn alkotni oly nehéz, mert mindenütt csak romokat kell takarítanunk, a romok fölött már is látszanak a Te kezűd virágai s ha szemünkbe most könyeket fakasztottál is, ezer és ezer árva, özvegy és rokkant könyeit fogja majdan letörölni a Te kezdeményező szívjóságod s neveddel együtt mindig csak áldott emléked.

— Sötét koporsó! Sötét enyészet! A te mérhetlen, kérelhetetlen hatalmaddal szemben egy legyen erősebb szívünkben nálad mindig; az istenbe vetett hit, a változhatatlanba való megnyugvás — a vallás. A megpróbáltatások nehéz napjaiban ez vegye oltalmába, lelked jobb felét, véled együtt annyit szenvedett hitvesedet; egy rég porló jó anya emlékében szeretettel összeforrott testvéreid s mindazokat, a kik vér szerint szivedhez közel állottak... Nékünk pedig, itt maradt kartársaidnak a régi megyei élet immár fáradt munkásainak adja meg a hitet, hogy fognak majd fakadni nyomokban, emlékedben új erők, új tehetségek s onzetlen munkásságukkal, férfias önértékkel Hozzád lesznek hasonlók. Isten veled!

Az alispán beszédének végeztével Baross Zsigmond intésére a hajduk ismét fölvetették a koporsót és rátették a hat fekete ló által vont gyászkoocsra, amely után a magánfogatok és bérkocsik sorakoztak. A család és a megjelentek mélyen megindulva, még mindig Dálnoki Nagy Lajos megkapó beszédének közvetlen hatása alatt szállottak föl. Ezzel a kocsisor lassan megindult a temető felé. Utánna gyalog, földetlen fölvel mentek a községek küldöttei szomorú arcu derék magyar falusi bírók adták így meg a végső tisztességet feledhetetlen emlékü, nagy főispánjuknak. A vármegyeháza kapujából még sokáig lehetett látni végig, a főuton az impozáns és szomorú menetet, azután a bellusi Baross család cimere, — fehér és kék mezőben arany oroszlán, — amelyet két diszruhás hajdu emelt magasra, — lassan beleveszelt a távolba a temető felé. A sirnál egy utolsó ima hangzott el, majd pedig elhelyezték a koporsót a családi sírboltba. A koszorúk tömegének egy részéről már irtunk. Ma még a következő felirásuk érkeztek:

Szeretett jó Ferinknek — Márta és Zsiga, Kedves Feri bácsinak hálás szeretettel — Sanyi és Katinka. Mély fájdalommal: — Mama, Kegyelete jeléül: — Bolyos József. Jötevőjének örök hálája jeléül: — Bernáth Ferenc és családja. Feledhetetlen jó Ferinknek: — Marcsa, László és gyermekei. Édes jó Feri bácsinak: — Lili és Tibor. Forron szeretett Ferinknek: — Boris. Mély fájdalommal: — Dálnoki Nagy Lajos. Szeretett főispánunknak: — Az aradi járás jegyzői kara. Bánatos szívvel: — Zubor Andor. A jó Feri bácsinak hálás szeretettel: — Medi és Jenő. Mély tisztelettel és kegyelettel: — Darányi János. Mély tisztelettel és igaz kegyeletük jeléül: — Kintzig János és neje. Mély tiszteletem és soha el nem múló hálám jeléül: — Szathmáry Iván. Kegyelete jeléül: — Aradvármegye törvényhatósága. Mély fájdalommal: Aradvármegye tisztviselői kara. Felejthetetlen Feri bácsinak hála és szeretettel: — Csiri. Szeretett főispánunknak: — Aradvármegye községi és körjegyzők. Igaz részvételük jeléül: — Tagányi Sándor és neje. Szeretett főnökének: — Dr. Horváth Béla. Kegyelete jeléül: Az aradi járási főszolgabírók tisztikara. Kegyeletük jeléül: — özv. Bing Edéné és Bing János. Szeretett elnökének: — Az aradi vadász egyesület. Utolsó üdvözléssel: — Bódy Bódog és felesége. A munka és igazság felejthetetlen bajnokának: — Borosbesi járás jegyzői kara. Fájdalma jeléül: — Schill József, Mély részvétellel: — Jakabfy Gyilla és neje. Özv. Beke Jánosné: — Szentleányfalva. Özv. Hegyesi Jánosné: — Szentleányfalva. Felejthetetlen jó főispánunknak: — Othalom község közönsége. Özv. Horváth Mátyásné: — Szentleányfalva. Őszinte barátságom jeléül: — Purgly Emil és Mariska. Felejthetetlen pártfogójának: — Szentleányfalva község.

Erős front, erős tartalék.

— Jegyezzük a hadikölesönt! —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

A tizedik Isonzó-csata ellanyhult egy-két napra, hogy azután annál nagyobb vehemenciával induljon meg ismét. Így megy ez most már két év óta az olasz fronton, harmadik éve a többi frontokon. De most, ma legaktuálisabb éppen az olasz frontnak a dolga. Most van éppen két éve, hogy a leggazabb árulás, az olasz hitesség, megindította a harcot az olasz fronton, az Isonzó partjain is és Tolmeintól az Adriáig gyilkos pergőtűzes lavájával árasztja el az egykori „szövetséges”, Itália, a mi védelmi vonalainkat. Két éve rohan fejfel annak az áthatlan érefalnak, amelyet csak akkor erősíthettünk meg igazán, amikor a szövetségesből hitvány árulása révén hirtelen ellenséggé avanszált — mert hiszen a szövetséges voltunk most előttünk még hitványabbnak, — talján had már ott döngette rettenetes tulerővel a kapukat, falakat. Két év múltán újabb és újabb előretörések után, rettenetes, mérhetetlenül véres veszteségek árán, alig juthatott előbbre, inkább csak ott, ahol taktikai okokból vonultak vissza a mieink.

És a mieink erősen állnak, rendíthetetlenül. Küzdenek azzal az önfeláldozó akarattal, erővel, melylyel csak igaz ügyet lehet védeni. Éppen ilyen erővel állunk itthon mi is, mindazok, akik a front mögött teljesítjük kötelességünket a haza védelmében. A küzdelem változatlanul folyik az összes frontokon, de változatlan a mi bizalmunk, a mi akaratunk, készségünk is. És ezutánra sem marad más jelszó, mint az, hogy teljesítsük kötelességünket, mert ime, most következett el az az idő, amikor itthon is még fokozottabb erővel, még nagyobb lendülettel, még lelkesebb bizalommal teszünk meg mindent a háború sikeres, közelre remélt befejezéseért.

A béke jegyében jegyezzük az új hadikölesönt. A béke reményében siessen mindenki jegyzésével és azzal a tudattal: hogy ime: az a felfrissülés, amely a nemzet legjobb tartalékjait hozza most akcióba itthon is, a polgári munka terén, ez a felfrissülés és hatványozza még nagyobb erőre harcra szóló seregeink harci képességeit, készségét is. Okosan, előrelátó gondossággal, legszebb kötelességét teljesíti most mindenki, aki megtakarított keresményét, nélkülözhető minden pénzt hadikölesönt kötevényekbe fekteti és hasonló cselekedetre serkenti polgártársait, rokonságát is. Fújuk meg a polgári harc, a polgári rohamozás kürtjét és szerte az országban szóljon a riadó:

Jegyezzük a hadikölesönt!

Aradon ma a következő jegyzések történtek:

Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál: Arad város 90000, Szerény Sándor nagyhalmágyi jegyző gyűjtése 24200, Buzás József 15000, Mellinger József 10000, Kelemen István 8000, Grallert Rezső 8000, Borgida István 5000, Arad város árvapénztára 17000, Lövy Mór 5000, Bánfi Béla (Vinga) 3000, özv. Jiraszek Lajosné 3000, Münz János és Magda 1500, Krausz Mór 5000, Schaffer Richárd 1000, Prettnér Etelka 1000, Ravasz Imre 1000. Eddigi összes jegyzés: 1,316.000 korona.

Az Aradi Ipar- és Népbanknál: Arad város 60.000, Soborsini Takarékpénztár 40.000, Békéscsaba község 40.000, Ecsedy Zoltánné 20.000, Sonnenfeld Sámuel 5000, Márk Mihály 5000, Balay Mihály 1000, báró Bohus Lajos 15.000 Kemka Gyuláné (Kaprevár) 2000, Rákos Lázárné (Torjás) 4800, Gyertyánffy Ilona 900, Mondschein Mór (Körösbökény) 2000, Goldstein Erigyes 1000, Nagy József Gálsa 2000, Sebestyén János Gálsa 4000, Fráter Zsigmond Gálsa 5000, özv. Szenes Sománé 10.000, Barosjenői takarékpénztár 10.000, Goldzieher

József Csaba 2000, Luxenburger György dr. Csaba 5000, Povázasz Máté és Endre 2000, további jegyzések 8400 korona, az összes jegyzések összege 837.600 korona.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál ma következő jegyzések történtek: Szeceánsszki János 100, Marinkov Péter 500, Adamovits Kornél 100, Sándity Aron 100, Ivanov János 6000, Ility János 200, Sztéfanov Sztetozár 100, Arsenov Sáva 300, Sztéfanov Zsigmond 100, Néczin István 100, Néczin Miklós 200. A mai jegyzés összege 1,294.250, az összes eddigi jegyzés 4,126.150 korona.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál: Az intézet saját jegyzése: 50.000, Arad város 9000, Kaufman Lajos 8000, Aradi Kereskedők Takarékpénztára és Hitelszövetkezete újabb jegyzései 25.000, egyéb jegyzés 13.000, összes jegyzés 475.000 korona.

A Viktória Takarékpénztárnál az intézet saját jegyzése 300.000 korona, az összes jegyzés 700.000 korona.

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál ma a következő jegyzések történtek: Széchenyi Gőzmalom 100.000, Hungária Panntárugyár rt. 100.000 Arad szab. kir. város 108.000, Bing János 30.000, Czárán Viktor 15.000, Jányi Hitbizományi Bérlet 10.000, Weisz Mór 10.000, Meer Mór és Fiai 2000, özv. Freund Zsigmondné 1000 korona.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál ma 145.250 koronát jegyeztek. És pedig: Frick Józsefné 50.000 Auszterveil László 10.000, Hausser Sándorné 10.000, Arad város 9000, Böhm János 5000, Balogh Antonia 2000, egyéb jegyzés 59.250. Az összes eddigi jegyzés 694.150 korona.

Az Aradi Közgazdasági Banknál: Aradi Közgazdasági Bank r. t. 60.000, Königsegg Fidél gróf 100.000, Gutzjahr Mihály és neje 20.000, Arad sz. kir. város közönsége 11.000, Sulkowski József Mária herceg uradalma tisztikarának nyugdíjalapja 40.000, Schaefer Testvérek 4000, Szatmáry Király Jánosné 1000 összes jegyzések 383.900 korona.

SPORT.

+ **Barátságos labdarúgó mérkőzés pünkösd másodnapján.** Ujpesti Törökvs S. E. — AMTE. Elvezetéses mérkőzésben lesz része pünkösd másodnapján a sportkedvelő közönségnek. Az aradi MTE. vezetősége, az Ujpesti Törökvs jóhírnevű csapatát látja vendégül. A vendégcsapat a másodosztály bajnoka s ez magában bizonyítja, hogy jó erőket képvisel a tavaszi mérközéseken szép eredményeket ért el első osztályú csapatokkal szemben, többek közt az UTE-val eldöntetlen, BTC 1—0. arányban legyőzte, III. ker. Vivók csapatával 2—2 eredményt ért el. Az Amte, a tavalyi szezonban több fővárosi csapattal szemben szépen szerepelt, s remélhetőleg az idén is méltó ellenfele lesz a fővárosi csapatoknak. Az idén még teljes formáját nem játszotta ki a csapat, de előre láthatólag hétfőn a legjobb tudását viszi a küzdelembe. A mérkőzés pünkösd másodnapján délután 1/4 órai kezdettel az AAC. Török Gábor-utcai sporttelepén lesz megtartva. Fedett tribün. Büfé.

+ **Egyetlen nap választja el Arad közönségét attól az elsőrangú sport délutántól, amelyet pünkösd vasárnapján rendez az aradi 33. gyalogezred.** A 33-asok tiszti football csapata vendégül látja a Szegedi Atletikai Klub tisztekel kombinált csapatát, hogy bemutatkozó mérkőzésben összemérje azzal erejét. Ez a találkozás azonban nagyszerű riport sportszenzációt ígér, hiszen a 33-as tiszti csapat, bár csak mostanában alakult meg, nem kezdőkől verődött össze, hanem magában foglalja Arad legjobb football-játékosait, akiket valamikor a békes időkben még ismert, szeretett Arad publikuma, s akiknek nevével sokszor visszhangzott a sporttelep. De nemcsak sport szempontjából jelentős a pünkösd vasárnapi matseb, hanem azért is, mert nemes célt szolgál. A sport délután jó jövedelme az ezred rokkant alapját fogja gyarapítani, s a közönség nagyarányú érdeklődéséből következően, ez a gyarapodás jelentős összegű lesz. A matseken a katonazenekar hangversenyzni fog; a mérkőzés pontban négy órakor kezdődik az AAC sporttelepén.

„Nem lehet jó

a 30 éves korkülönbség.”

(A művész-szerelme a törvényszék előtt. —

— Bécsi tudósítónktól. —

Nagy feltűnést kelt Bécsben a Deutsches Volkstheater egyik előkelő tagjának, Paulini Vilmos lovagnak és nejének válópere, annál is inkább, mert annak idején, amikor házasságot kötöttek, az újságok valóságos regényeket írtak erről a művész-szerelmről, amelynek hőse a férj, aki ma 60 éves és aki iránt a felesége, aki 25 éves, olyan szerelemre lobbant, hogy hajlandó volt előkelő szüleinek házáat elhagyni, csak hogy a művész neje lehessen. 1911-ben kötöttek házasságot, s a férj, aki még mindig rendkívül elegáns, életvidám és mint nagy nővadász, ismert bécsi ur, négy gyermek atyja volt, köztük egy 26 és egy 24 éves leányé.

Bécs művész-körében és előkelő társadalmi rétegeiben sokat beszéltek erről a szerelmi házasságról, amelyet a szülők akarata ellen kötött meg a most valószínűleg Paulininé. A törvényszékhez beadott válási keresetében keservesen vallja be, hogy nagy szerelme a házasságnak csak első néhány hónapjában talált viszonzásra, csakhamar idegenül állt férje mellett, aki csakhamar elhanyagolta, sőt még a háztartásról sem gondoskodott, mert egyedüli jövedelmi forrásukat, a színészi fizetést arra használta fel — mint a férjének íróasztalában megtalált levelek bizonyítják — hogy színésznőket támogatót, akikkel viszonya volt. Teljesen elhidegült férje iránt, amikor meggyőződött arról, hogy Paulini lovag el is megy azokra a randevukra, amelyekre a színésznők meghívják. Időközben gyermeke született és azt vette észre, hogy férje a kutyáját jobban szereti, mint ezt a gyermeket. Emiatt állandó volt köztük a oivódás, sőt többször hazament szüleihez és mikor egy alkalommal a lépcsőházban férje a házgondnok jelenlétében durván rátámadt és azzal fenyegette meg, hogy elzárja előle a lakás ajtaját, azóta többé nem is tért vissza oda. Férjét a háború kitörése után, mint tartalékos hadnagyot, behívták katonai szolgálatra, de felülvizsgálat utján elbocsátották és noha ekkor ez kísérletet tett arra, hogy a házassági kötelékét újra helyreállítsa, nem tudta leküzdeni ellenszenvét és az elválasztást kéri.

A házassági bíróság előtt a panaszos asszony apja, Bécs egyik legelőkelőbb pénzintézetének igazgatója, mint tanu azt vallotta, hogy noha Paulini lovag leánya kezének megkérésor millió örökségről regélt és biztosította jövőendő felesége számára az előkelő nevelésnek megfelelő eltartást, elleneszte a házasságot, mert a 30 évnél nagyobb korkülönbségből jó nem származhatik. Ámbár nem hitt a nagy örökség realizálásában és leányának is megmondotta, hogy vigyásson, mert nagyon hamar anyagi bajokkal fognak majd küzdeni, mert ő nem támogatja, nem tudta megakadályozni a házasságot, mert úgy látta, hogy az ő apai tekintélye és szeretete nem tudott versenyezni Paulini lovag csábításával, akit mint veszedelmes szoknyavadászt ismertek egész Bécsbe. A leánya, aki a színész iránti szerelmét még mint tudományos témát is feldolgozta egy szépirodalmi folyóiratban, s akinek viszonyáról mindenki tudott Bécsben, olyan módon viselkedett vele, az atyjával szemben, olyan féltékeny és befolyást tudott gyakorolni, hogy végre bele kellett egyezni a házasságba, amelytől a leányhoz hasonlóan egzaltált társadalmi köre igen sokat várt. Azt hájták, hogy a házasságban

LEGUJABB.

Reggel 4 órakor érkezett telefonjelentés.

Khuen-Héderváry József főherceg missziója ellen.

Budapest. Khuen-Héderváry Károly gróf a következőket jelentette ki kihallgatásáról a Neues Pester Journal munkatársának: A kihallgatás alkalmával a király megkérdezte, hogy a munkapárt tegnapi határozata komoly-e?

— Kijelentettem, hogy teljesen komoly, amint ez hamar be is fog bizonyulni.

Ezután Khuen-Héderváry Károly grófot a király egy mellékszobába vezette, ahol József főherceg várta. (Kiderült közben, hogy ez minden politikusknál így történt.) A király sem pro, sem kontra nem nyilatkozott, ellenben József főherceg előadta véleményét és nézetét a válság megoldásáról. Khuen-Héderváry Károly gróf a főhercegnek megmondta, hogy éppen úgy, mint a mikor nádorhelyettest kellett választani a munkapárt nem az ő fenkölt személye el en foglalt állást, hanem vezetőjének a miniszterelnök presztízsét védelmezte meg, éppen úgy most sem beszél belőlük semmi animozitás, hanem azt vallják, hogy nem szabad ötensége fenkölt személyét belekeverni a napi politikába és pedig nemcsak közjogi, hanem dinasztikus szempontból sem.

József főherceg ezután a második, gyorsan Budapestre utazott. A Neues Pester Journal tudósítója a kíséret egyik tagja által megkérdeztette tőle, hogy missziója betejézést nyert el.

A főherceg kiüzent, hogy csidőszent nem adhat semmiféle felvilágosítást erről a kérdéstről.

A munkapártban ma este Lukács László hosszabb ideig tárgyalt Zichy Agoston gróf udvarnaggal. Fél kilenc órakor érkezett meg Tisza István gróf volt miniszterelnök, aki Berzeviczy Alberttel vonult vissza tárgyalni. A munkapártban az a felfogás alakult ki, hogy a válság megoldása után semmiféle új parlamenti csoportosulásba nem lépnek be. Legközelebb Lukács László Berzeviczy Albert, Zichy János és Klebelsberg Kunó gróf kihallgatás várható a királynál.

Zürich. Svájci lapok jelentése szerint francia és portugál csapatok olasz frontra érkeztek.

Zürich. Orosz jelentések szerint az angolok és a japánok ellen az elkeseredés napról napra nagyobbodik. A fronton számos orosz és japán tisztet meggyilkoltak. Az orosz kabinet-békeformulájának visszautasítása az entente részéről súlyos következményekkel járhat.

Prága. Silva-Torouca gróf az urakháza aljának fia az Isonzó fronton elesett.

HIREK.

— **Kinevezések.** A király *Eccl. Gazette* zászlóst a 28. tábori hadászati tábornok és Beracu Oktávián zászlóst a 33. gyalogezredben hadnagyokká nevezte ki.

— **Temetés.** Baratosi Finta Lajos műszaki tanácsost, az aradi királyi folyammérnöki hivatal főnökét, Arad város közönségének osztályos részvéte mellett kísérték el ma délután fél hat órakor utolsó útján mélyen sujtott családjának tagjai, nagyszámu jóbarátai és ismerősei. A felső temető családi sirkertjébe, amikor lebecsajtották koporsóját és Csécsi Imre reorganizációs lelkész elmondotta felette bucsuztató imáját Rozvány Pál mérnök lépett a sir széléhez és az aradi mérnök egyesület nevében meghatott szavakban bucsuztatta el Finta Lajost. A testben és lélekben összetört hitvest és Klárka leányát aléltan vitték el a sir mellől az elhunyt kártársai, kik külön gyászjelentésben is kifejezést adtak súlyos veszteségüknek. A temetésen Arad város számos előkelősége is megjelent. A szegedi folyammérnökséget Félegyházi Pál főmérnök, kotrási felügyelőséget Fluck Dezső főmérnök, az ecsedi lap felügyelőséget Vizer Miklós főmérnök képviselte a temetésen. A folyammérnöki hivatal teljes tisztikarát Hánn Alajos főmérnök, az Aradi mérnök és építész egyesület népes küldöttségét Just Ferenc üzletvezető vezette.

— **A nyaralók listje.** Az országos közlélmelési hivatal 45262—1912. számú rendelete folytán közhírré teszem, hogy a Magyarországból ausztriai fürdő vagy nyaraló helyekre utazóknak, ha Aradon liszt vagy kenyérjeggyel ellátva nincsenek, az ellátásukhoz szükséges lisztet saját készletükből és a fennálló szállítási szabályok betartása mellett, magukkal kell vinniök. Ellenben azoknak a fürdőző, vagy nyaralóknak, kik liszt, vagy kenyérjeggyel el vannak látva, ezeket a jegyeiket az illető osztály közlélmelési tényező a fürdő, vagy nyaraló helyen napi 175 gram liszt, vagy ennek

százalékát kell hiedőg érteig be fogják váltani, továbbá, leg, az Ausztriai Magyarországra érkezőknek, vagy utazó közönség lisztet vagy olajat katonai módon történik. Megjegyzem, hogy a lisztszállítási igazolványok kiállítására céljából Arad szabad királyi város gazdasági hivatalában kell jelentkezni. *Varyassy* Lajos polgármester.

— **Spitéler Rudolf a kihágási ügy első.** Spitéler Rudolf aradi pék monstre kihágási ügyében a belügyminiszter feloldotta az első, mint a másodfoku hatóság ítéletét, új tárgyalást rendelt el, melyet Weil Károly dr. rendőri büntetőbíró ma kezdett meg. Ma csak Spitélert hallgatták meg, aki ma is, mint az első tárgyalás alkalmával tagadta a terhére rótt kihágást. A kihágási bíró új tárgyalási határnapot tűzött ki, amikor a tanúhallgatásokat végzi el.

— **Tejrazsa.** Ma reggel a Tisza István-uti vámnál öt órától nyolc óráig Nyári László rendőrtiszt Bernard Jenő dr. vegyészrel újabb tejrazsát tartott, melynek eredménye annak bizonyítéka, hogy a tejviszonyok jobbak kezdenek lenni. Mikelaka és Othalom felől az aradi piacra igyekvő kocsasszonyok közül mintegy harmincat tartóztattak fel és körülbelül 600 liter tejet vizsááltak meg, melyből 50 litert meg kellett semmisíteni. Azelőtt a razsia alá vett behozott tejnek több mint ötven százalékát semmisítették meg, és ez is azt mutatja, hogy csakis ez a szigorú ellenőrzés lesz képes megoldani ezt a kérdést.

— **A szalonnavasárlók ügye a kihágási bíróságon.** Az Atlasz Izidor és társai ellen megindított vizsgálat az aradi királyi ügyészségen már befejezéshez közeledik. A királyi ügyészség a vádirat megszerkesztése előtt az ügyből kihasított az árdregítási kihágást és azt egészen külön választva áttette a rendőri büntetőbíróhoz, mely szintén meg fogja indítani az eljárását.

— **Kiöntött a Dráva.** Pécsről jelentik: Dolni-Miholjac és Dálje között a Dráva több helyen kilépett medréből. Kisdárda és Jenő

falva községek viz alatt állanak. Kisdárdáná több mint 100.000 négyzetméternyi terület viz alatt áll. Ezenkívül Eszék felsővárost is ellepte a víz.

— **A német császár részvéte Gyöngyös pusztulásán.** Bécsből jelentik: Vilmos császár Károly királyhoz szívélyes táviratot küldött, amelyben a maga és a német nép nevében részvételel fejezte ki a gyöngyösi tüzkatasztrófia miatt. A sürgönyre a király szintén táviratilag válaszolt.

— **Telekvétel.** *Pollák* József megvásárolta a Karolina-utca és Ferenc-tér sarkán lévő Brunhuber-fele telket 110 ezer koronáért.

— **Házasság.** *Bácskai* József és *Steigerwald* Margit folyó hó 28-án délután 6 órakor a minorita templomban házasságot kötnek.

— **Hadjótékonyág.** A vak katonák részére újabb adományok: *Seidner* Miksa Diószeg 30 korona. *Seidner* Márton ravatalára szánt koszorúmegváltás címén. *Friedmann* Jenőné *Pankota* 5 korona.

— **Koszorúmegváltás.** *Baross* Ferenc dr. főispán ravatalára szánt koszorú megváltása fejében *Parecz* György Arad a rokkant alapra 100, *Holländer* Sámuel és *Holländer* Sámuelné (Csermő) a gyöngyösi tüzkárosultak javára 250, *Kabdebó* Antal dr. (Magyarpécska) a rokkant alapra 100 koronát adományoztak.

— **Izraelita istentisztelet.** A templomi előjáróság közhírré teszi, hogy a sevuosz-i istentisztelet sor ndje a következőkép állapított meg: szombaton f. hó 26-án este kezdett haromnegyed 8 órakor, Vasárnap d. e. fél 10 órakor. Ezen istentisztelet keretében történik meg a leányok felavatása. Este kezdett fél 8 órakor. Hétfőn f. hó 28-án mazkir két ízben fog tartatni és pedig a reggel fél 7 és fél tíz órakor kezdődő istentisztelet alkalmával. A délelőtt fél 10 órakor kezdődő istentisztelet keretében hiszónoklat leendő, mely ezuttal kivételosen a mazkir után lesz megtartva.

— **Új Rác Károly zenekara a Vadász-kürtben.** A Vadász-kürt szálló kellemes nyári kertnyeliségeben ma es minden este új Rác Károly újonnan szervezett kitűnő zenekara hangversenyez.

— **Katonazene a hadikiállításán.** A 33-ik gyalogezred zenekara vasárnap, pünkösd első ünnepén délelőtt 11 órától 12 óráig a Kulturpalota melletti téren fog játszani *Zelner* Sándor karmester vezetésével a hadikiállítás közönségének szórakoztatására.

— **Adományok a gyöngyösieknek.** A polgármesteri hivatalba a gyöngyösi tüzkárosultak javára befolyt adományok: *Szathmáry* Etelka 10, *Szathmáry* Béla 10, *Dengi* Lajos és neje 50, *Dengi* Rezső és neje 50, *Virágh* Istváné 20, *Osztalos* Ignác 20, *Grünwald* és *Moskovitz*-cég 100, *Kopp* János 20, *Aradmegyei* takarékpénztár 500, *Ring* Géza 100, *Arad-csanádi* takarékpénztár 500, *Dományi* József 100, *Tanfi* Ida 5, *Izraelita* leányiskola III. és IV. osztálya 9 kor. 30 fill., *Weisz* Lajos 10, *Wadowszky* Gusztáv 20 koronát, *Izraelita* leányiskola III. és IV. osztálya fehérműt, *Grünwald* és *Moskovitz*-cég 44 kilogramm almaizt és 2 kilogramm teát.

A gyöngyösi tüzkárosultak segélyezésére *Stern* Cecília, Arad 40 koronát és *Citrom* Jenőné *Borosjenő* 5 koronát adományozott.

— **Mindenkinek érdekében áll Fischer Nagy áruházat** felkeresni a Szabadság-téren. Férfi és diák turista és apacs ingek nagy választékban, gyermek sockerlik 2 kor 5 korig. Leányka és fiu szalma kalapok 7 kor. 10 korig. Gyermek kocsik 50 kor. 300 korig. Legolcsóbb bevásárlási forrás *Fischer* Aruház a Szabadság-téren. 5

— **Nyilatkozat.** Ertesítjük helybeli és vidéki mélyen tiszteit vevőinket, hogy visszavonásig üzletünket vasárnap zárva tartjuk. Tisztelettel: *Grünwald* és *Moskovitz*. 3424

— **Oigaretta hüvelyek Ingnsznál.** 3248
— **Helybeli es vidéki viszonteladók részére** tábori dobozok, levelező-lapok, csomagoló-és levelepapírosok, papírzacsok, képes levelező-lapok, papírszalvéták, noteszek stb. legolcsóbban *Kerpel* Izsó papírnagykereskedésében,

MOZGOKEPSZINHAZ.

* Az utolsó pibenő Walter Schmitthässler szenzációs alakításával vasárnap az Erzsébet mozgószínházban. Egy büntetett előéletű ember sorstragédiáját látjuk e képben, melyben a főszerepet a világhírű Luna-filmgyár kiváló művésze játssza. Megható tartalmánál fogva minden eddigi hasonló zsánerű képet felülmúl. A színészek rutinos játéka, a kép rendezése elsőrangú és a legjobb, amit egy filmgyár csak készíteni tud. Hétfőn, pünkösd másodnapján Petőfi Sándor örökbecsű verse, a János vitéz kerül bemutatásra.

A * bánat ösvénye. (Mária Carmi sorozat IV. az Urániában.) Tegnap mutatta be a színház a legújabb Mária Carmi filmet, melynek kiállítására izléses és nem egy helyen pazar, rendezésének tökéletessége pedig hasonlít a Homunculus filmekhez. Mária Carmi első feltűnése a filmen új irányt adott a filmjatszási művészetnek, a modern ember minden baját, szomorúságát, vágyát, érzését a legigazabban adja vissza. A szerelmes asszonyok titkos vágyódással teli életét, bujkáló, kapualjba besurranó, fátyolosan, sötét autókba rejtett, titkos életét látjuk magunk előtt minden egyes megjelenésében. A szépséges drámát a közönség elragadtatással fogadta. A film minden tekintetben az előkelő nivóju produkciók közül való, melyben Mária Carminak alkalma volt tudását, szépségét, elragadó báját ismét ragyogtatni. A kiváló drámát még holnap, vasárnap mutatja be a színház. — Dorrit lampol az elhunyt Dorrit Weixler utolsó vigjátéka, legközelebb az Urániában.

* A sárga álarc premierje az Apollóban. (A legújabb Arany-sorozat film.) Az Arany-

sorozat legújabb filmjét mutatta be ma este az Apolló-színház közönségének rendkívül nagy érdeklődése mellett. Dacára a melegnek, szüntől megtele a színház nézőtere, amelyet már felszereltek a nyári ventilátorokkal s így hűs levegőben nézhet végig a közönség az amerikai World-filmgyár csodásan nagyszabású detektív drámáját, a „Sárga álarc”-ot. Nagy erőssége ennek a detektívképnek, hogy a meseszövege nem lehetetlen elgondolásokból áll, hanem logikus és természetes, de azért fölötté izgalmas cselekmények játszódnak le a szemünk előtt a legapróbb részleteiben is művésziességgel megrendezve, a legkiválóbb amerikai mozistarak játékában. A közönség legteljesebb megelégedését és elragadtatását váltotta ki az Arany-sorozat legújabb filmje, amelyet az Apolló még szombaton és vasárnap mutat be.

Minden egyes jegyzés
sitja a békét.

Új könyvek.

* Lengyel elbeszélők. Negy szolgálatot tesz a Magyar Könyvtár, Radó Antal kitűnő vállalatának egyik új füzet, amely Bányay Károly gondos és magyaros fordításában egy kis anthológiát ad a lengyel irodalom kiválóbb elbeszélőinek novelláiból. Sienkiewicz, Stasiak, Orzeszko, Szymanski és Przerwa-Tetmajer novellái vannak a füzetben, kivétel nélkül elragadó szépségű elbeszélések. A füzetet a Lampel R. (Wodianer F. és fia) cég adta ki. Ára 72 fillér.

* Beöthy Zsolt két beszéde. A mai magyar hazafias és irodalmi szónoklat mesterének, Beöthy Zsoltnak Ferenc József királyunkról és Erzsébet

királynénkről szóló beszédeit, melyeket a budapesti egyetemen tartott annak idején, most adta ki Radó Antal kitűnő vállalata, a Magyar Könyvtár. A füzetet a Lampel R. (Wodianer F. és fia) cég adta ki. Ára 36 fillér.

A szerkesztőasztalán:

Rudnyánszky Endre távollétében
Stauber József.

AZ

eseményekről napról-napra a legalaposabb és legfrissebb tudósításokban számol be az

ARADI KÖZLÖNY

Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborús híreinek megbízhatósága révén

MAGYARORSZÁG

vidéki lapjai között az első helyen áll. Az Aradi Közlöny a

LEGELTERJEDTEBB

napilap, amely a háború alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szállításra le szövegrészenek terjedelmét, miért is a

LEGTARTALMASABB

újság. Az Aradi Közlönyt a közönség minden rétege olvassa és így a

LEGJOBB

hirdetési organum. Az Aradi Közlöny nemcsak a helybeli és a

VIDÉKI

hanem az ország újságolvasó köreinek, valamint a harcúterén küzdő katonáknak is előszere-ttel olvasott

NAPILAPJA.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Szombaton és vasárnap

Mária Carmi film IV.

A bánat ösvénye

Dráma 3 részben.

4—1917. közp. vál. ein. sz.

Hirdetmény.

Az 1918. évi XIV. törvény cikk 57-ik §. 6-ik bekezdése, továbbá az 58-ik §. és a 9100/L. a. 1916. számú befolygyministeri körendelet alapján ezennel közhírré teszem, hogy az 1917. évre szóló országgyűlési képviselői választásokkal a I. évben érvényben lévő országgyűlési képviselői választásokból és a jövő évre összeállított országgyűlési képviselői választásokból kihagyottak jegyzékével együtt a I. évi május hó 16-tól a I. évi június hó 14-ig bezárólag a városi tanácsstermében közszemlére lesznek kitéve, ahol ezeket úgy hétköznapi napokon, mint pedig vásár- és ünnepnapokon d. a. 8 órától déli 12 óráig mindenki megtekintheti és köznapokon délutáni 2 órától 6 óráig lemeasolhatja.

A közszemlére kitétt ezen ideiglenes névjegyzékek ellen a saját személyét illetően mindenki felszólalhat és ezenkívül az, aki ezen ideiglenes névjegyzékbe fel van véve, jogosított abban a választókerületben, amelynek választójaként felvétel, az ideiglenes névjegyzékbe történt minden felvétel, vagy kihagyás miatt felszólalni.

A felszólalások a I. évi május hó 16-tól ugyan- hó 30-ig bezárólag írásban a közp. vál. hoz címre, a hivatalos órák alatt a polgármesternél nyújtandók be.

A felszólalások benyújtásuktól kezdve a I. évi június hó 14-ig bezárólag a városi tanácsstermében közszemlére lesznek kitéve.

A felszólaló köteles felszólalását indokolni és mellékelni azokat az okirati bizonyítékokat, amelyeknek megszerzése az egyeseknek módjában állhat, azokra a bizonyítékokra pedig, amelyeknek megszerzése az egyes személyeknek nem állhat módjában, akként köteles felszólalásában utalni, hogy azok feltalálhatók legyenek.

A felszólalás olyan változásokra is alapítható, amelyek a választók összeírása óta álltak elő. A felszólalásban új bizonyítékok is felhozhatók. Minden felszólalás csak egy-egy személyre vonatkozhatik.

A felszólalásokra mindazok, akiket a felszólalás joga megillet, a I. évi május hó 16-tól bezárólag a I. évi június hó 14-ig írásban indokoltan és minden felszólalásra külön-külön ésszerűvételeket nyújthatnak be a polgármesternél a hivatalos órák alatt.

Felhívom az 1916. évre érvényes országgyűlési képviselői névjegyzékben levő választóinkat, nekülönben az országgyűlési képviselői jog megszerzéséhez az 1918. évi XIV. tc. szerint szükséges kitételek hirdetésében levő, minden a kértimemhez tartozó és Ásotó lakó, illetve alkalmassá levő magyar állampolgárt, hogy a közszemlére kitétt 1917. évi országgyűlési képviselői névjegyzékkel és a kihagyottakról készített jegyzékekkel kelő időben tekintse meg, esetleges felszólalásait az ideiglenes névjegyzékek ellen nyújtsák be és a felszólalások ellen némi észrevételeiket a fentebb megjelölt módon tegyék meg.

Varjassy Lajos, polgármester,
közp. választ. elnök.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcórt vaktó fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztatlanságot. **Ára egy tégelynek K 1-50.**

Ibolya Doré szappan 3 kor., Ibolya Doré tej 1 K 50 fill. Ibolya Doré hölgypor 1 K 50 fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ára 1 korona.

Kellemes izü limonádét

mindenkor otthon készíthet 1 adag **CITRAS-sal.**

Ára 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerárában

Arad, Andrásy-tér 22. szám.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítottuk.

Minden szó hirdetés ára 6 fillér. Vastagabb betűkkel 16 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkevesebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszik fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közzétehető, megváltoztassa.

Levelezés.

Imádott kis Anyukám!

Hát már megint nem bírok bennem? Végzetlenül szeretlek. 3404

"Piros szöglet"

Jelgére, kérem levelet küldeni. 3406

Szolid, less urleány

utimber tisztességes lemeretséget keres, ki őt némileg támogatná. Esetleg házasságát is teljesen vezetné. Leveleket a kiadóba kér "Diszkrét" jelgére. 3387

Alkalmazást keres.

Szerény igényű

gazdaszony, magános 29 éves övegy nő, ki minden házi munkát végez, helyben vagy vidéken magános urnál alkalmat keres. Öv. Kovács Jánosné, Nádor-utca 2. 3388

V. gimnasiunomet

kitűnően végzett egészséges ur fiu június elejétől gazdaságban, irodában foglalkozást keres. Cím a kiadóban. 3401

Magyarul és románul

beszélő kiser-, vas- és vegyesáru segéd azonnali belépésre alkalmat keres. Cím Beth József, Borosbese. 3408

Paraszt német-francia,

zenegorázi tudó nevelő, nagyobb gyermekek mellé, esetleg társalkodónak ajánlkozik. Cím a kiadóban. 3409

Intelligens

iparos asszony, ki a főzésben járatos, nagy ur hához ajánlkozik főzőnőnek, esetleg házvezetőnőnek, lehetőleg vidékre. Cím a kiadóhivatalban. 3344

Alkalmazást nyer.

Magyar-német nevelőnő

róm. kat., középkorú, ki éves bizonyítványok felett rendelkezik, 4 éves fiúgyermek mellé keresetkét. Okleveles óvónőként előnyben részesülnek. Havi fizetés K 60 — Bizonyítványmásolatokkal és fényképpel ellátott ajánlatok: Friedrich Aladarné címére, Temesvár-Józsefváros, Ormos-utca 12. kéretnek. 3405

Anis Land

szüke ich ein gebildetes deutsches Hausfräulein, das auch im Nähen bewandert ist. Offerte, Gehaltsansprüche u. Photographie erbeten an H. Kianitz bisch. Gutverwalter Nagykopácsos Post Tótkomló. 3362

Megbírálató,

komoly birtokos június 1-re és kitűnt fia vagy leány felvételt. Cím a kiadóhivatalban. 3380

Kereskedelmi irodai

gyakorlattal bíró kemény férfi vagy nő jó irással helybeli nagy vállalatnál azonnali alkalmazást nyer. Ajánlatok "Állandó" jelgére a kiadóba kéretnek. 3200

Lapkiterelő-pár

jó fizetéssel felvételt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7891

Gyógyászat.

As Anusai

azanyér-kupokat mindenben pótolják a Haemorrhoidai-kupok, azonos összetételű folyton hatásuk is teljesen azonos, ára 3 korona. Földes gyógyszerár, Hebsz gyógyszerár Arad. 12

Üzletek.

Rötes- és rövidáru-üzlet

Pankotán, más vállalat miatt eladó, egyben vagy részletekben. Bővebbet Márton Gizella, Pankota. 3377

Lakást keres.

2-3 szobás

Műdszent lakást keresek a belvárosban. Címeket a kiadóba kérek. 3390

Kiadó lakás.

2 nagy szobából

és minden hozzátartozó mellékhelyiségből álló lakás, villanyvilágítással, a Szabadságtérhez közel, június 1-re kiadó. Cím a kiadóban. 3347

Zingatlan.

Igen szép, modern magánház

ur kényelemre építve. 8 évig adómentes, 5 szoba, fürdőszoba, konyha, éléskamra és csatlakozással (bevezetve villany és vízvezeték), fedett, üvegezett folyosóval, szőnyegpincével, világos mosókonyhával, nagyobb konyhabetémenyes, gyümölcsös kerttel a Varjassy Lajos-utcában eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3378

5 szobás

adómentes magánház, nagy kerttel, gyümölcsösökkel, Andrányi Károly-utca 1. eladó. 3407

Purgly Lajos-utca 14.

számu magánház, nagy kerttel, olcsón és könnyű fizetési feltételekkel eladó vagy augusztus elsejétől bérbéadó. 3402

Vilamos megállóknál

1100 m²-es szőlőföld Kovácsban eladó. Kiss László, Ferdinánd-utca 1. sz. 3406

Eladó

Lővész-utca 5/b. számú kettőszobás, lakóépülettel, istállóval, esetleg külön-külön is. Bővebbet ugyanott. 3421

Eladó ház

egy 5 szobás, egy 3 szobás és több kis lakással, istálló kocsiszállal. Varjassy József-utca 6. 3333

Eladó ház.

Knézich Károly-utca 9. számú ház, vidékieknek különösen alkalmas, eladó. Bővebb felvilágosítás ugyanott nyerhető. 3366

Jóli jövedelmező

több lakással bíró urház eladó. Csiky Gergely-utca 25. 3367

Vétel és eladás.

Jókarban lévő biokli

eladó, Boros Béni-tér 4. 3386

Nagy irászat

irodnak megvételre kerestetik. Salvas ajánlatokat kér Barthmes Viktor, Dobó-utca 2. 3389

Alig használt

egy ur kiseráru eladó. Megtekinthető Kínizs-utca 1. sz. 3410

Olcsó levélpapírok

és képes levelezőlapok kaphatók Deák Béla könyv- és papírkereskedésben, Forray utca. Telefon 902. 871

3 cséplőgarnitúra

felszereléssel 11.000 koronáért eladó. Esetleg külön-külön. Bővebbet Ardeleán Octavian, Nadan. 3318

Régi csillagos óra

eladó Hirsch órásnál, Forray-utca. 3390

Cséplőgép

Magyar Állami gyártermény, teljes felszereléssel, nagyon hatékony, kényelmes, azonnali szemkezes, szabványos eladó. Hatosky, Borosjenő. 3355

Használt ólom

megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Tégla

Jóminőségben, nagy és kis mennyiségben, jutányos árban kapható. Jiraszek Iroda, telefon 1097. vagy László Iroda, Haseala-ger u. 5., telefon 747. 2761

Különféle.

Kiadó.

József főherceg-utca 22. sz. alatt 2 utcal és 2 udvari szobából álló helyiség irodának f. év augusztus 1-től kiadó. Bővebbet az Aradi és csanádi egyesült vasutak Magánüzemének központi felügyelőségénél. 8618

Hebsz Vasas orvosi-írta.

Suvaron szer vérszegénység, néphér, asztma, a vérszegénységből eredő idegpanaszok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Paratlan vérképző és vérjavító. Biztos övszer. Maturikus fertőzések és minden infektívából eredő megbetegedés ellen egy lelnőtteknek, mint gyermekeknek ára 9.50 kor. Hebsz gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi április 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6.40
Személyvonat délután 4.18

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délelőtt 12.00
Személyvonat este 9.31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8.06
Személyvonat délután 3.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.38
Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:

Motoros vonat reggel 7.08
Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Motoros vonat délután 1.16
Személyvonat este 7.48

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.00
Motoros vonat délután 2.15

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10.00
Motoros vonat este 8.48

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.32
Vegyes vonat este 6.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.32
Vegyes vonat délután 4.86

Merőbgyesről Kétegyházára indul:

Motoros vonat reggel 8.37
Motoros vonat este 6.20

Kétegyházáról Mészhegyesre indul:

Motoros vonat reggel 5.43
Motoros vonat délután 3.43

Ujszentannáról Kétegyházára ind:

Motoros vonat reggel 9.25
Motoros vonat este 8.09

Kétegyházáról Ujszentannára ind:

Motoros vonat reggel 5.28
Motoros vonat délután 3.01

Borosbeseről Menyházára indul:

Motoros vonat este (július 1-től
augusztus 31-ig) 6.36
Vegyesvonat délelőtt 10.25

Menyházáról Borosbesebe indul:

Vegyesvonat délután 2.30
Motorosvonat reggel (július 1-től
augusztus 31-ig) 5.12

Fatalpakat és kész fiatalu papucsot

jutányos árértékűt bármily mennyiségben

Jäger József

esztorgályos. Arad, Aranykőz-utca 7.
Visszatértek ártókedvezményben részesülnek.

Ajánlat azonnali szállításra

svéd gyufát

kisebb és nagyobb tételekben.

Rosenberg József

keresek. áruügynöksége 3423

Arad, Thököly Imre-utca 37.

Sürgönycím: Rosenberg áruügynök, Arad.

A szépségápolás titka a felhasznált szépségápolási eszközök helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőcső. Kis tégely 1.50 kor. Nagy tégely 2.50 k. nappal használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail crémje. Egy darab 3 kor. 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Lehetetlinomságu, Orém, fehér, rózsás és testápoló. Egy dob. ára 2 korona.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Gyöngyvirág, Ibolya, Loin du bal, orgona, piros rózsás, Serail, Uvegeje 1 kor. 50 fillér.

Kiváló finom illatszerek. Kapható a készítőnél: 1846

Rozsnyay Mátyás gyógyszerár Arad, Szabadság-tér.